

GRADSKA KNJIŽNICA “JURAJ ŠIŽGORIĆ” ŠIBENIK – VAŽNO ŽARIŠTE KULTURNOGA I DRUŠTVENOG ŽIVOTA GRADA

Karmen Krnčević

Gradska knjižnica “Juraj Šižgorić” Šibenik
kkrncevic@knjiznica-sibenik.hr

Antonija Miše

Gradska knjižnica “Juraj Šižgorić” Šibenik
amise@knjiznica-sibenik.hr

Sažetak

Knjižnica stalno obogaćuje svoje fondove knjižne i neknjižne građe, te pruža informacijske i kulturne usluge kojima zadovoljava potrebe građana za knjigom i informacijama. Uz tu osnovnu djelatnost, Knjižnica različitim kulturnim i obrazovnim aktivnostima također potiče i širi opće obrazovanje, kulturu čitanja te stručni i znanstveni rad.

Knjižnica nastoji stalnim pružanjem i obogaćivanjem raznovrsnih sadržaja i programa zadovoljiti interese korisnika. Obuhvaćene su sve dobne skupine: od malih beba do umirovljenika, a nastoji se Knjižnicu i knjižnične usluge približiti i slijepim i slabovidnim osobama kao i onima s posebnim potrebama. Turisti također imaju mogućnost upisa, a ljubazno osoblje stoji im na usluzi za sve potrebne informacije.

Knjižnica, već i zbog samog smještaja u srcu grada, zauzima središnje mjesto u svojoj zajednici.

Uvod

Narodne knjižnice djeluju u različitim sredinama u različitim oblicima, ovisno o tradiciji te sredine, njezinoj kulturi i gospodarskim mogućnostima. Narodna knjižnica mora u dogovoru sa svojim osnivačima (zajednicom koja je financira) i korisnicima (stanovnicima područja na kojem djeluje), utvrditi i javno proglasiti zadaće koje će ispunjavati.¹

---

¹ Nebesny, Tatjana: Mira Švob. Izgradnja knjižne zbirke u narodnim knjižnicama. // Slobodan pristup informacijama u službi kulturnog razvitka : zbornik radova / uredila Alemka Belan-Simić i Aleksandra Horvat. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2002. Str. 37.

Prema IFLA-inom i UNESCO-ovom Manifestu za narodne knjižnice iz 1994., naglašena je uloga narodne knjižnice u pružanju usluga i osiguravanju građe na različitim medijima kako bi zadovoljila obrazovne i informacijske potrebe te potrebe za osobnim razvojem, uključujući i rasonodu i potrebe vezane uza slobodno vrijeme, kako pojedinaca tako i skupina. Također, imaju važnu ulogu u razvoju i izgrađivanju demokratskog društva, omogućavajući pojedincu pristup širokom i raznolikom spektru znanja, zamisli i mišljenja.

Usluge za djecu

Kvalitetna dječja knjižnica pruža djeci vještine neophodne za cjeloživotno učenje i pismenost, osposobljavajući ih da sudjeluju i djelatno pridonose životu zajednice. Svako bi dijete trebalo poznavati svoju zavičajnu knjižnicu i u noj se ugodno osjećati te posjedovati vještine za snalaženje u bilo kojoj knjižnici.²

Briga za korisnike u šibenskoj gradskoj knjižnici počinje od njihove najranije dobi, već od malih beba. Nastoji se roditeljima ukazati na potrebu ranog privikavanja djece na boravak u knjižnici pružanjem usluga za male bebe. One imaju besplatan upis. Takav upis oglašen je na središnjem pultu, ali i na drugim mjestima gdje se okupljaju roditelji s malom djecom (Dječji odjel, Dispanzer za djecu). Za malu djecu prilagođena je Igraonica u kojoj se nalaze razne didaktičke igre, igračke od materijala prilagođenih ranom dječjem uzrastu. Majke se potiču na dolazanje sa svojom malom djecom, međusobno druženje i aktivno uključivanje zajedno s djecom u rad Dječje igraonice.

Na jednoj polici u sklopu Dječjeg odjela istaknuta je polica s literaturom koja se bavi problemima odgoja i razvoja djece. Tako roditelji mogu brzo doći do informacija o zanimljivoj literaturi. Roditelji rado zaviruju na tu policu i koriste se ponuđenom literaturom.

Djeci predškolske dobi na raspolaganju je Igraonica koje se održava triput tjedno u poslijepodnevnim satima. Radionicu vodi teta odgojiteljica, a mnoga djeca tu se osjećaju kao doma i stalni su posjetitelji radionica.

Djeca školske dobi često posjećuju Knjižnicu i ne samo zbog posudbe školske lektire. Djeci se stalno preporuča zanimljiva literatura, potiče ih se na čitanje zanimljivim kvizovima, a privlači i drugim sadržajima.

Djeca mogu učestvovati u radu likovne radionice u sklopu Centra za vizualnu kulturu djece i mladih koju vodi likovna pedagoginja. Tu se djeca uz zanimljivo druženje i učenje za rad u različitim likovnim tehnikama odgajaju i u poznavanju baštinske kulture, jer su radovi vezani uz poznavanje zavičaja. Svaka takva radionica rezultira prigodnom izložbom, pa djeca dobivaju prigodu da svoje radove pokazuju široj javnosti od rane dobi.

Dječji odjel, pa tako i Centar za vizualnu kulturu usko surađuje s obrazovnim ustanovama: dječjim vrtićima, osnovnim i srednjim školama, bilo da se za njih

---

² Smjernice za knjižnične usluge za djecu. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2004. Str. 1.

organiziraju zanimljivi sadržaji: predstave, organizirana druženja, predstavljanja pisaca, turniri u društvenim igrama, kvizovi, tribine ili da su oni sami organizatori i učesnici takvih događanja.

Svake se godine na obljetnicu Konvencije o pravima djeteta i u povodu Međunarodnog dana djeteta organiziraju radionice i prigodni programi pomoću kojih se djeca upoznaju sa svojim pravima.

Za roditelje se organiziraju stručna predavanja s njima zanimljivim temama.

Česti i rado viđeni gosti su djeca s posebnim potrebama iz Centra za odgoj i obrazovanje Šubićevec. Oni učestvuju u radu pojedinih radionica, a neki od oblika suradnje s njima postaju tradicionalni. Tako za trajanja manifestacije Mjesec hrvatske knjige, djeca iz Centra održe izložbu likovnih i literarnih radova na temu popularnog lika iz literature: Malik Tintilinić, Pipi Duga Čarapa, Pero Kvržica.

U raznim su projektima kao suradnici uključeni Društvo Naša djeca, Nacionalni park "Krka", Gradski vrtići, Šibensko kazalište i Međunarodni dječji festival, Centar Šubićevec, Konzervatorski odjel, Grad Šibenik i Šibensko-kninska županija.

U raznim aktivnostima sudjeluje godišnje više od tisuću djece i mladih.

Svi projekti redovito se predstavljaju javnosti.

Izložbena djelatnost

Osim galerijskog prostora smještenog u podrumu Knjižnice, svaki slobodni zid koristi se za izlaganje, a također pomoću raznih pokretnih panoa i vitrina moguće je istovremeno održavanje nekoliko izložbi. Na taj način mnogi autori, bilo renomirani ili manje poznati (pritom je naročito potrebno istaknuti promicanje mladih autora) ili udruge imaju mogućnost izlaganja i prezentiranja javnosti.

Informatička opremljenost i pružanje usluga

U posljednjih nekoliko godina vrlo brz i intenzivan razvoj informacijskih tehnologija potpuno je promijenio način skupljanja, prikazivanja i pristupanja informacijama. Narodna knjižnica, čija je prvenstvena uloga upravo pružanje informacija, suočava se s izazovima drastičnih promjena u svim vidovima svoje organizacije i pružanja usluga.

Da bi se iskoristile sve mogućnosti što ih pružaju informacijske i komunikacijske tehnologije, moraju biti zadovoljeni osnovni preduvjeti – pismenost, računalne vještine i pouzdana telekomunikacijska mreža.³

Informatičko opismenjivanje počinje od male dobi. Za djecu do osam godina postavljen je zaseban set računala. Na njima djeca provode vrijeme uglavnom u igri različitih igrica.

---

³ Narodna knjižnica : IFLA-ine i UNESCO-ove smjernice za razvoj službi i usluga / priredila radna skupina Sekcije za narodne knjižnice na čelu s Philipom Gillom. Zagreb : Hrvatsko knjižničarsko društvo, 2003. Str. XI.

Djeci do petnaest godina na raspolaganju je računalna radionica u kojoj je smještena i priručna literatura. Radionica ima 10 računala od kojih su 4 za igranje, a 6 za obrazovne sadržaje (Učilica, Enkarta, Microsoft Office itd.). Sva ta računala imaju i izlaz na internet i instaliran Microsoft Office. Uz pomoć djelatnika, djeci se omogućuje svladavanje osnovnih informatičkih vještina.

Umirovljenicima se pruža mogućnost temeljnoga informatičkog opismenji- vanja u dvotjednim radionicama. Polaznici na tečaju uče osnove rada na računalu, korištenje programa za obradu teksta Microsoft Word, pretraživanje interneta, otvaranje vlastite elektroničke adrese i slanje pošte, te pretraživanje računalnog kataloga Knjižnice.

Cijela knjižnica je informatički jako dobro opremljena, a svim članovima je pristup internetu besplatan, jer obrazovanje posredstvom informacijske i komu- nikacijske tehnologije omogućuje povećanje učinkovitosti obrazovanja u cjelini.

Digitalizacija građe

Svjesnost o važnosti očuvanja i prezentiranja građe vezane uza zavičaj ogleda se u postojanju zavičajne zbirke Sibenicensia, u kojoj je pohranjena građa koja se odnosi na Šibenik i njegovu okolicu (bilo da je sadržajem, autorstvom ili mjestom izdanja vezana za Šibenik i područje Šibensko-kninske županije).

Veliki doprinos očuvanju zavičajnosti pruža izdavačka djelatnost kojom Knji- žnica kroz šest nizova pokušava obuhvatiti bogatu kulturnu i književnu stvaralačku djelatnost cijelog niza znamenitih ljudi koji su svojim djelima obogatili šibensku baštinu, a također potiče i suvremeno književno stvaralaštvo.

Kulturni sadržaji, koji čine važan dio zavičajnog identiteta, bit će postupno digitalizirani i stavljeni na uvid i uporabu građanima. Započela je digitalizacija stare šibenske periodike radi njezine zaštite i dostupnosti javnosti.

Usluge za studente

Šibenik, kao sredina s ograničenim brojem fakulteta, u mogućnosti je pratiti i opskrbljivati studente potrebnom literaturom za mjesne studije. Studentima i đacima omogućen je nesmetan rad u Studijskoj čitaonici, gdje je smještena i priručna literatura.

Usluge za slijepe i slabovidne

Kako bi Knjižnica mogla pružati usluge slijepim i slabovidnim osobama, nabavlja knjige na brajici i zvučne knjige na CD-ovima (uglavnom preko Hrvatske knjižnice za slijepe), a u prizemlju se nalazi i posebno računalo za njih.

Knjižnica kao okupljalište ljudi različitih socijalnih prilika

Knjižnica je mjesto gdje se okupljaju ljudi različitih socijalnih prilika. Neki- ma od njih Knjižnica je svojevrsno utočište jer se tu mogu zadržati i zabaviti i po

nekoliko sati. Kod odraslih je popularna Čitaonica dnevnog tiska gdje se nudi preko 150 naslova domaćih i stranih popularnih časopisa i dnevnih novina. Pokazalo se da je Računalna radionica postala i utočište i za djecu s nesređenim obiteljskim prilikama. Oni su u tom prostoru sklonjeni s ulice, borave na zaštićenom mjestu, socijaliziraju se i druže.

Šibenik – važno turističko središte

Tijekom godine, a naročito u ljetnim mjesecima, u Knjižnicu se upisuju turisti. Oni mogu koristiti bilo tromjesečnu iskaznicu (za one koji se duže zadržavaju u gradu i žele posuđivati građu iz fondova Knjižnice), bilo da koriste samo dnevni upis koji im omogućuje korištenje računala.

Kulturni programi

Statistika pokazuje da se u Knjižnici u multimedijalnoj dvorani održi godišnje oko 150 programa kojima se izravno ili neizravno popularizira kultura knjige i čitanja, ali i mnogi drugi oblici kulturnoga i znanstvenog izraza: predavljanja knjiga, predavanja, izložbe, filmske večeri, igrokazi, lutkarske predstave, književne večeri, projekcije filmova, tribine, prezentacije različitih projekata, seminari, književni susreti.

Zaključak

Možemo reći da je Knjižnica od one “na kraju grada” prerasla u pravo multimedijalno središte, koje je preraslo okvire samo klasične posudbe knjižne građe i gdje se prati novi svijet znanja i informacija. Knjižnica je urasla u tkivo grada, kao kulturno i informacijsko središte. Mnogo posjetitelja koji dnevno posjete Knjižnicu, bilo kao članovi koji posuđuju raznovrsnu građu ili samo posjetitelji raznovrsnih događanja, pokazuju da je Knjižnica zauzela središnje mjesto u kulturnom životu grada i postala nezaobilazno mjesto u svakodnevnom životu građana.